

POZITIA ACADEMIEI ROMANE PRIVIND PROIECTUL DE EXPLOATARE MINIERA DE LA ROSIA MONTANA

Academia Romana si-a exprimat punctul de vedere in legatura cu acest proiectul de exploatare miniera de la Rosia Montana dorind sa previna o eroare cu efecte negative asupra comunitatii, mediului inconjurator si vestigiilor arheologice din zona si sa semnalizeze consecintele riscante pentru Statul Roman.

O analiza obiectiva demonstreaza ca proiectul **nu reprezinta o lucrare de interes public si prin urmare nu justifica efectele colaterale negative si riscurile implicate in proiect.**

Argumentele pe care se bazeaza pozitia Academiei Romane sunt urmatoarele:

1. Exploatarea proiectata pentru o perioada de 17-20 ani nu reprezinta o solutie de dezvoltare durabila si nu rezolva problemele sociale si economice ale zonei, care se vor agrava dupa incheierea lucrarilor. Numarul locurilor de munca in perioada operationala a exploatarii, estimat la mai putin de 500 nu rezolva nevoile locale. Nu este clar cate din aceste locuri de munca pot fi ocupate de localnici si cate de persoane aduse din exterior. Zona are nevoie de solutii economice pe termen lung, bazate pe resurse regenerabile, preconizate tot mai intens de Uniunea Europeana.

2. Distrugerea comunitatii Rosia Montana, veche de peste 2000 ani, prin stramutarea populatiei, demolarea unor cladiri (inclusiv monumente istorice), biserici si mutarea unor cimitire este inacceptabila si aminteste de o perioada pe care am considerat-o incheiata.

3. Beneficiile economice ale Statului Roman, rezultate din redeventele de 2 % asupra exploatarii si diverse impozite, sunt nesemnificative in raport cu consecintele proiectului.

In lume (mai ales in Orientul Mijlociu si Asia Centrala) in loc de concesiune se practica asa numitul "*production sharing agreement*" (acord de impartire a productiei). Potrivit acestui tip de relatii intre un stat si o companie de extractie a unor resurse minerale (de obicei petrol), dupa ce compania isi acopera costurile de capital si operationale, productia este impartita intre stat si companie, de obicei 80% pentru statul respectiv si 20 % pentru companie. Doar o asemenea relatie in cazul exploatarii miniere de la Rosia Montana ar fi atractiva din punct de vedere economic pentru Statul Roman.

4. Anticipata stramutare si reamplasare fortata a unei parti a populatiei care refuza sa-si vanda proprietatile risca sa antreneze Statul Roman in situatii juridice dificile in fata organismelor internationale (europene, CEDO) cu consecinte greu de evaluat in prezent. In asemenea situatie raspunde Statul Roman si nu compania. Acest aspect trebuie analizat cu toata seriozitatea de autoritatile competente.

5. Exploatarea la suprafata, in patru cariere deschise si crearea unui bazin de acumulare a reziduiilor in spatele unui baraj de 180 metri inaltime, inchizand valea Corna, ar produce o mutilare grava a peisajului. Actuala exploatarea de cupru in cariera deschisa de la Rosia Poieni ca si alte exploatari miniere in cariera deschisa din tara ilustreaza clar consecintele unor asemenea lucrari asupra mediului inconjurator.

6. Barajul preconizat, construit din roca sterila, nu prezinta garantii in situatii extreme, dupa cum demonstreaza experienta mai multor tari in care s-au produs accidente grave in diverse exploatari miniere. Prezenta unui asemenea bazin de acumulare si baraj in vecinatatea imediata a orasului Abrud reprezinta un mare risc si nu exista nici o garantie ca un accident nu se poate produce, iar pedepsirea ulterioara a vinovatilor nu ar mai servi la nimic.

7. Exploatarea preconizata pericliteaza grav zona arheologica Alburnus Maior, unica in lume si de mare valoare istorica si culturala. Distrugerea – chiar numai partiala – a vechilor galerii romane este total inacceptabila intr-o tara care isi respecta trecutul istoric si originile.

8. Folosirea cianurii de sodiu in procesul tehnologic si depozitarea in bazin deschis a rezidiilor, continand resturi de cianura, produsi de “neutralizare” a cianurii (de asemenea potential toxici) si mai ales metale grele, creaza motive serioase de ingrijorare. Chiar daca “neutralizarea cianurii” promisa de proiect s-ar realiza intr-un grad avansat, toxicitatea rezidiilor ramane o sursa de grave riscuri.

9. Nu exista garantia ca la terminarea lucrarilor si inchiderea exploatarei firma investitoare va putea asigura costurile de refacere a mediului. Experienta altor tari (de exemplu SUA) arata ca asemenea costuri sunt uriase si nu sunt acoperite de garantiile financiare depuse de firmele in cauza. Tendinta mondiala actuala este de a preveni degradarea mediului si nu de a-l reface ulterior.

10. Proiectul incalca o serie de conventii si alte elemente ale legislatiei europene, semnalate anterior. In situatii similare alte tari au procedat cu mai multa prudenta si au evitat sa accepte riscurile implicate in proiecte asemanatoare. Cunoastem documente care afirma ca “*in Germania un asemenea proiect este de neconceput*”, iar Bulgaria si Armenia nu au aprobat proiecte de acelas tip.

11. Nu pot fi trecute cu vederea unele decizii recente ale justitiei in legatura cu acest proiect. Declararea prematura a localitatii Rosia Montana ca “zona industrială” impiedecand astfel alte activitati economice potentiale (de exemplu turism rural si cultural) a fost socotita drept incalcare a legislatiei.

12. Academia Romana considera ca nu pot fi ignorate numeroasele proteste individuale si colective ale societatii civile, ale unor institutii stiintifice, religioase (inclusiv Biserica Ortodoxa Romana), culturale din tara si strainatate, ale unor personalitati si oameni de stiinta si cultura. Nu se poate trece cu vederea rezistenta si nemulțumirile unei parti din populatia locala afectata de proiect, care risca sa-si piarda proprietatile si sa paraseasca locurile unde au trait o viata intreaga ei si stramosii lor.

Academia Romana cere din nou autoritatilor Statului Roman sa analizeze cu multa atentie proiectul, sub toate aspectele sale, antrenand specialisti dezinteresati si onesti din tara si strainatate, inclusiv din organismele europene, inainte de a da cale libera acestui proiect atat de controversat si – dupa parerea noastra – extrem de periculos. Academia Romana incearca astfel sa previna un dezastru ecologic si cultural, cu multiple consecinte inacceptabile.

28 oct.2009